Hogyan lehet bírósághoz fordulni?

Lettország

1 Bírósághoz kell fordulnom vagy van más lehetőség is?

Lettországban a peres felek bírósághoz, vagy amennyiben a felek közös megegyezéssel választottbírósági megállapodást kötöttek, választottbírósághoz fordulhatnak (bizonyos jogviták kivételével, amelyeknél nincs lehetőség választottbíráskodásra).

2 Van határideje a perindításnak?

Az adott ügytől függően eltérő határidő áll nyitva a keresetindításra. A határidők kérdésköréről bővebb felvilágosítást ügyvéd vagy nyilvános tájékoztató szolgálat tud nyújtani.

A polgári jog különféle általános határidőket határoz meg. A követelés tárgya és körülményei befolyásolhatják a határidőt, amelyet eseti alapon, az alábbiak figyelembevételével kell megállapítani:

Családjog

Az eljegyzésből eredő keresetet attól a naptól számított egy éven belül kell benyújtani, amelyen az eljegyzést felbontották, vagy amikor az egyik fél visszalépett tőle, illetve amennyiben a menyasszony gyermeket vár, a gyermek születésének napjától, ha az eljegyzést akkorra már felbontották, vagy valamely fél visszalépett tőle.

A házastársak közötti vagyoni viszonyokból eredő kereseteket a másik házastárs által lebonyolított ügylettől számított egy éven belül kell megindítani.

A gyermek anyjának férje attól a naptól számított két éven belül támadhatja meg az apasági vélelmet, amelyen tudomására jut, hogy a gyermek nem az övé.

A gyermek anyjának ugyanezek a jogai vannak az apasági vélelem megtámadása kapcsán. Maga a gyermek a nagykorúvá válásától számított két éven belül támadhatja meg az apasági vélelmet.

Az apaság elismeréséből eredő kereseteket attól a naptól számított két éven belül kell benyújtani, amelyen valamely fél tudomást szerez az apaságot kizáró körülményekről, vagy amelyen a gyermek nagykorúvá válik, amennyiben maga indít keresetet.

A gyám és kiskorú közötti kapcsolatból eredő kereseteket a kiskorú nagykorúvá válásától vagy a jogszabályokban meghatározott egyéb körülmények bekövetkeztétől számított egy éven belül kell megindítani.

Dologi jog

A birtoklásba való beavatkozással vagy a birtoktól való megfosztással kapcsolatos kereseteket attól a naptól számított egy éven belül kell megindítani, amelyen a fél tudomást szerzett a beavatkozásról vagy a megfosztásról.

Azon személlyel szemben, aki a dolgot birtokolja, és felette elbirtoklással tulajdonjogot szerezhet, attól a naptól számított tíz éven belül kell keresetet indítani, amelyen a másik fél tudomást szerzett a birtoklásról.

Az új tulajdonosnak két éven belül kell benyújtania a természetes folyamatok eredményeként létrejött növedékből eredő keresetet.

Kötelmi jog

A kötelmi jogból eredő jogok abban az esetben évülnek el, ha a jogosult személy nem gyakorolja őket megfelelően a jogszabályok által meghatározott időn belül.

A kötelmi jogokkal kapcsolatos kereseteket tíz éven belül kell benyújtani, amennyiben a jogszabályok nem írnak elő rövidebb határidőt. Minden olyan jog, amelyre vonatkozóan a jogszabályok nem írnak elő rövidebb határidőt, elévül, amennyiben a jogosult személy nem gyakorolja tíz éven belül. E szabály alól csak azok a jogok képeznek kivételt, amelyek nem évülhetnek el.

Az adásvételi szerződés túlzott mértékű veszteség miatti megsemmisítése iránti kérelemre való jog elévül, ha az erre vonatkozó igényt a szerződés megkötésétől számított egy éven belül nem nyújtják be.

Az ömlésből, dobásból vagy zuhanásból eredő károkkal kapcsolatos kereseteket egy éven belül kell benyújtani.

Kereskedelmi ügyek

A kereskedelmi ügyletből eredő kereseteket három éven belül kell benyújtani, feltéve, ha a jogszabályok más határidőről nem rendelkeznek.

A kereskedelmi ügynöki szerződésekből eredő kereseteket a követelés felmerülése szerinti naptári év végétől számított négy éven belül kell megindítani.

Az egyéni vállalkozóval szemben gazdasági tevékenységéből eredően indítandó keresetet a vállalkozó kereskedelmi nyilvántartásból való kikerülésétől számított három éven belül kell benyújtani, hacsak a követelésre rövidebb elévülési idő nem vonatkozik.

Amennyiben a kereset olyan tilalmon alapul, amelynek értelmében a személyegyesítő társaság valamely tagja nem folytathat a társasággal azonos gazdasági tevékenységet, vagy a többi tag hozzájárulása nélkül nem vállalhat korlátlan felelősséget másik, a társasággal azonos gazdasági tevékenységet folytató személyegyesítő társaságban, akkor a keresetet attól a naptól számított három hónapon belül kell benyújtani, amikor a társaság többi tagja tudomást szerzett a versenytilalom megszegéséről, de legkésőbb a versenytilalom megszegésétől számított öt éven belül.

A személyegyesítő társaság egy tagjával szemben a társaság kötelezettségeiből eredően indítandó keresetet a társaság megszűnésének a cégjegyzékbe való bejegyzésétől számított három éven belül kell benyújtani, hacsak a társasággal szembeni követelésre rövidebb elévülési idő nem vonatkozik.

A vagyonegyesítő társaság valamely alapítójával szemben a társaság által az alapítása előtt vállalt kötelezettségekből eredően indítandó keresetet a társaság cégjegyzékbe való bejegyzésétől számított három éven belül kell benyújtani.

A társaságnak, illetve harmadik személyeknek a társaság létrehozása során okozott sajátos kár miatt valamely alapítóval szemben indítandó keresetet a társaság cégjegyzékbe való bejegyzésétől számított három éven belül kell benyújtani. Ez a határidő azon személyek esetében is érvényes, akik előmozdította a kár bekövetkezését.

Amennyiben a kereset olyan hitelező jogaiból ered, aki a vagyonegyesítő társasággal szembeni követelésére nem tud kielégítést nyerni, és ezért a jogszabályok értelmében felelős személyekhez (alapítók, harmadik személyek) fordul, akkor a keresetet a követelés felmerülésétől számított öt éven belül kell benyújtani.

A vagyonegyesítő társaság igazgatósági tagjaira kirótt versenytilalom megszegéséből eredő kereseteket a versenytilalom megszegésétől számított öt éven belül kell megindítani.

A vagyonegyesítő társaságnak, annak tagjainak vagy hitelezőinek a társaság átszervezése során okozott kár miatt indítandó kereseteket az átszervezés hatálybalépésétől számított öt éven belül kell benyújtani.

A szállítmányozóval szembeni kereseteket három éven belül kell benyújtani.
Egy éven belül be kell nyújtani a keresetet a szállítmányozóval szemben a szállítmánnyal kapcsolatosan, kivéve, ha a szállítmányozó rosszhiszeműen vagy súlyosan gondatlanul járt el, illetve a raktárengedélyessel szemben, kivéve, ha a raktárengedélyes rosszhiszeműen vagy súlyosan gondatlanul járt el.

3 Ebben a tagállamban kell bírósághoz fordulnom?

Lásd „A bíróságok hatásköre” című ismertetőt.

4 Amennyiben igen, úgy konkrétan melyik bírósághoz kell fordulnom ebben a tagállamban, tekintettel lakóhelyemre és a másik fél lakóhelyére vagy az ügyem egyéb körülményeire?

Lásd „A bíróságok hatásköre – Lettország” című ismertetőt.

5 Konkrétan melyik bírósághoz kell fordulnom ebben a tagállamban, tekintettel az ügyem jellegére és a pertárgy értékére?

Lásd „A bíróságok hatásköre – Lettország” című ismertetőt.

6 Magam is indíthatok keresetet vagy közvetítőn – például ügyvéden – keresztül kell bírósághoz fordulnom?

A keresetet maga a felperes vagy meghatalmazottja is benyújthatja. A meghatalmazás csatolható a keresethez. Nem kötelező ügyvéd vagy jogi tanácsadó szolgáltatásait igénybe venni.

7 A per megindításához pontosan hová kell benyújtanom a kereseti kérelmemet: a bíróság kezelőirodájához vagy hivatalához, vagy más igazgatási szervhez?

A keresetet az illetékességgel rendelkező elsőfokú bírósághoz kell benyújtani.
A felperesnek vagy meghatalmazottjának a bíróság hivatalához (*kanceleja*) kell benyújtania a keresetet. A kereset az illetékes bíróságnak címezve postai úton is megküldhető.
A keresetet a bíróság elnöke által kijelölt alkalmazott, rendszerint az elnök asszisztense vagy a nyilvántartó munkatársa veszi át ügyfélfogadási időben.

8 Milyen nyelven terjeszthetem elő a kereseti kérelmemet? Ez szóban is lehetséges, vagy írásban kell megtennem? Elküldhetem a kereseti kérelmemet faxon vagy e-mailben?

A polgári perrendtartásról szóló törvény (*Civilprocesa likums*) értelmében a feleknek az idegen nyelvű okiratokat az előírt eljárásoknak megfelelően hitelesített, a hivatalos, azaz lett nyelvre készült fordítással együtt kell benyújtaniuk. A bírósági költségek megtérítése alól mentesített személyeknek nem kell fordítást csatolniuk.
A bíróság valamely fél kérésére és a többi fél beleegyezésével hozzájárulhat ahhoz, hogy bizonyos eljárási cselekményeket idegen nyelven hajtsanak végre. A meghallgatások jegyzőkönyve és a bíróság határozatai lett nyelven készülnek.
A keresetindításhoz keresetet kell benyújtani a bírósághoz. A keresetet a felperes személyesen vagy meghatalmazottja útján is benyújthatja, emellett a kereset megküldhető postai úton is, faxon vagy e-mailben azonban nem.
Megjegyzendő, hogy bármilyen kereset benyújtásához használható biztonságos elektronikus aláírással hitelesített dokumentum, kivéve, ha a jog külön eljárásrendet állapít meg az eljárás megindítására. Egyes ingatlan-, család- és öröklési jogi szerződéstípusok, valamint bizonyos garanciaszerződések esetében nem fogadhatók el elektronikus dokumentumok.

9 Vonatkoznak-e speciális formai előírások a perindításra, vagy ha nem, akkor hogyan kell előadnom az ügyemet? Vannak-e olyan iratok, amelyeket csatolni kell az ügy aktájához?

A kérelmet írásban kell benyújtani. A követelések többségnél nincs alaki kötöttség. A kis értékű követelések (*maza apmēra prasības*, a polgári perrendtartásról szóló törvény 30.3 fejezete), a bírósági fizetési meghagyásos követelésérvényesítés (*saistību piespiedu izpildīšana brīdinājuma kārtībā*, a polgári perrendtartásról szóló törvény 50.1 fejezete) és az erőszak elleni átmeneti védelem iránti kérelem (*pagaidu aizsardzība pret vardarbību*, a polgári perrendtartásról szóló törvény 30.5 fejezete) esetében a keresetet meghatározott formában kell benyújtani.
A polgári perrendtartásról szóló törvény meghatározza, hogy kötött forma hiányában legalább mely információkat és adatokat kell közölni a keresetben. A polgári perrendtartásról szóló törvény értelmében az alábbi információknak kell szerepelniük a keresetben:
a bíróság neve, amelyhez a keresetet benyújtják;
a felperes családi és utóneve, személyi azonosítószáma, bejelentett lakóhelye vagy ennek hiányában a tényleges lakóhelye; jogi személy esetében annak neve, nyilvántartási száma és székhelye; amennyiben a kérelmező hozzájárul a bírósággal történő elektronikus kommunikációhoz, és ha a polgári perrendtartás 56. cikk (23) bekezdésében felsorolt személyek közé tartozik, fel kell tüntetnie az e-mail-címét és ha nyilvántartásba lett véve az online bírósági kapcsolattartó rendszerben, a nyilvántartási hivatkozást is. A felperes más kapcsolattartási címet is megadhat a bíróságnak;
az alperesnek vagy az érdekelt félnek a családi és utóneve, személyi azonosítószáma, bejelentett lakóhelye vagy más további bejelentett címe, ennek hiányában a tényleges lakóhelye; jogi személy esetében annak neve, nyilvántartási száma és székhelye. Az alperes személyi azonosítószámát vagy nyilvántartási számát akkor kell feltüntetni, ha ismert;
a felperes képviselőjének családi és utóneve, személyi azonosítószáma és a bírósággal való kapcsolattartásra szolgáló címe, ha a keresetet képviselő nyújtotta be; jogi személy esetében annak neve, nyilvántartási száma és székhelye. Amennyiben a felperes képviselője rendelkezik lettországi nyilvántartott tartózkodási hellyel vagy levelezési címmel, és hozzájárul, hogy elektronikus úton tartson kapcsolatot a bírósággal, fel kell tüntetni egy e-mail-címet és ha nyilvántartásba lett véve az online bírósági kapcsolattartó rendszerben, a nyilvántartási hivatkozást is. Ha a felperes képviselőjének nyilvántartott tartózkodási helye vagy levelezési címe Lettországon kívül van, fel kell tüntetni az e-mail-címét és a részvételét az online kapcsolattartó rendszerben. Ha a kérelmező képviselője ügyvéd, a kamara e-mail-címét is fel kell tüntetni;
a hitelintézet neve és a számlaszám, amelyre a kifizetést teljesíteni kell, és a jogi költségeket vissza kell fizetni;
a követelés tárgya;
a követelés összege; ha a követelés pénzben kifejezhető, a behajtandó vagy vitatott összeg kiszámításának módja;
a tények, amelyre a felperes a követelését alapozza, és az e tényeket alátámasztó bizonyítékok;
a követelést megalapozó jogszabály;
az ügy bíróság elé vitelét megelőzően tett bármely közvetítési eljárási kísérletről szóló jelentés;
a felperes követelései;
a keresethez csatolt iratok listája;
a kereset keltének napja, továbbá bármely más lényeges információ. A felperes feltüntetheti a telefonszámát, ha hozzájárul a bírósággal való telefonos kapcsolattartáshoz.
A polgári perrendtartásról szóló törvény értelmében bizonyos keresetfajták (például válókereset) és különleges eljárástípusok (például örökbefogadás jóváhagyása vagy megszüntetése, örökség védelme és gyámság) esetében további információkat kell közölni.
Eltérő jogszabályi rendelkezések hiányában a keresetet a felperesnek vagy a képviselőjének, illetve ha a bíróság előírja, kettejüknek együttesen kell aláírnia. Amennyiben a felperes nevében képviselő jár el, a keresethez csatolni kell a meghatalmazást (*pilnvara*) vagy egyéb okiratot, amely igazolja, hogy a képviselő jogosult az eljárási cselekményeket elvégezni.
A keresetet annyi példányban kell benyújtani a bírósághoz, ahány alperes vagy harmadik fél az ügyben szerepel.

Az európai uniós jogszabályokban és nemzetközi egyezményekben foglaltaknak megfelelően a tartási ügyben benyújtott keresetet a vonatkozó jogszabályban megjelölt formanyomtatvány használatával kell elkészíteni, és az együttműködés céljára kijelölt lett központi hatóságokon keresztül lehet benyújtani vagy megküldeni.
A keresethez csatolni kell továbbá az okiratokat, amelyek:
igazolják, hogy az illetékeket (*valsts nodevas*) és egyéb bírósági költségeket a jogszabályokban megállapított eljárásnak megfelelően, pontosan megfizették;
igazolják, hogy az ügy előzetes, bíróságon kívüli kivizsgálására vonatkozó eljárásokat követték, amennyiben a jogszabályok ilyen vizsgálatot írnak elő;
alátámasztják a követelés alapjául szolgáló tényeket.
A címen elérhető lett bírósági portál *E-Pakalpojumi* („E-szolgáltatások”) menüpontjának *E-veidlapas* („E-nyomtatványok”) alpontjában számos nyomtatvány található különböző eljárási iratokhoz. A nyomtatványok letölthetők, kitölthetők és kinyomtatva benyújthatók.

10 Kell-e bírósági illetéket fizetnem? Ha igen, mikor? A kereseti kérelmem előterjesztésétől kezdve kell ügyvédet fizetnem?

A bírósági költségeket (illeték [*valsts nodeva*], regisztrációs díj [*kancelejas nodeva*], valamint az ügy vizsgálatával járó költségek [*ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi*]) a kereset benyújtása előtt kell megfizetni; ez megtehető valamely bankban. Amikor a bíróság valamely fél javára dönt, egyúttal elrendeli, hogy a pervesztes fél viselje a pernyertes fél eljárással kapcsolatosan felmerült összes költségét. Amennyiben a követelés csak részben nyert kielégítést, a bíróság arányosan osztja el a költségeket. Amennyiben a felperes eláll a keresettől, vagy az ügyben nem születik ítélet, a felperesnek kell megtérítenie az alperes bírósági költségeit (kivéve azokat a jogszabályban meghatározott eseteket, amikor a követelés az 1896/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletben előírt meghagyás kibocsátásával kapcsolatos). Ebben az esetben az alperes nem téríti meg a felperes bírósági költségeit, ha azonban a felperes azért áll el a keresettől, mert annak benyújtása után az alperes önként kielégíti a követelést, a bíróság a felperes kérésére elrendelheti, hogy az alperes térítse meg a felperes bírósági költségeit.
Az eljárás lefolytatásával kapcsolatos költségek (ügyvédi díjak, a bíróságon való megjelenéssel kapcsolatos kiadások és a bizonyítékgyűjtés költségei) megtérítésére szintén az alperes kötelezhető a felperessel szemben, ha a bíróság a felperes követelésének részben vagy egészében helyt ad, vagy a felperes azért áll el a keresettől, mert annak benyújtása után az alperes önként kielégíti a követelést. A bíróság a kereset elutasítása esetén elrendeli, hogy a felperes térítse meg az alperes védelemmel kapcsolatos költségeit.
Az ügyvédnek vagy jogi tanácsadónak fizetendő díj mértékét az ügyfélés az ügyvéd vagy jogi tanácsadó közötti megállapodásban határozza meg.

11 Kérelmezhetek költségmentességet?

Lásd a „Költségmentesség” című ismertetőt.

12 Hivatalosan mely időponttól tekintik benyújtottnak a keresetemet? Kapok-e a hivataloktól visszajelzést arra vonatkozóan, hogy az ügyemet megfelelően terjesztettem-e elő?

A postai úton kézbesített vagy ügyfélfogadási időben átadott okiratokat a bíróság a kézhezvétel napján bejegyzi a beérkező anyagok nyilvántartásába. A kereset a kézbesítés napján tekintendő benyújtottnak. A bíróságon végrehajtandó eljárási cselekményekre vonatkozó határidő akkor jár le, amikor a bíróságon véget ér a munka. Ha a keresetet, fellebbezést vagy egyéb postai küldeményt a határidő utolsó napján 24:00-ig átadják valamely kommunikációs közreműködőnek, azt határidőben benyújtottnak kell tekinteni.
Ha a kereset nem felel meg a törvényi kellékeknek, vagy bármely szükséges okirat hiányzik, a bíró indokolással ellátott határozatot hoz, amelyben megállapítja, hogy nem tehető további intézkedés a kereset kapcsán. A határozat másolatát megküldi a felperesnek, akinek a megadott határidőn belül orvosolnia kell a hiányosságokat. A határidő a határozat közzétételétől számított legalább 20 nap. Amennyiben a felperes a megadott határidőn belül orvosolja a hiányosságokat, a kereset attól a naptól fogva minősül benyújtottnak, amikor először a bíróság elé terjesztették. Amennyiben a felperes a megadott határidőn belül nem orvosolja a hiányosságokat, a keresetet úgy kell tekinteni, mintha be sem nyújtották volna, és vissza kell küldeni a felperesnek. Az a tény, hogy a bíróság visszaküldte a keresetet, nem jelenti azt, hogy a felperes nem nyújthatja be újra.
Konkrét visszaigazolás a kereset helyes benyújtásáról: ha a kereset megfelel a törvényi kellékeknek, és minden szükséges okiratot mellékeltek hozzá, a bíró a kereset kézhezvételétől számított hét napon belül határozatot hoz a kereset befogadásáról és az eljárás megindításáról.
Az eljárás megindításakor a bíróság megküldi a keresetet és a hozzá mellékelt okiratok másolatát az alperesnek, akinek a megadott határidőn belül írásbeli észrevételeket kell benyújtania. A bíró az észrevételek kézhezvételekor megküldi azok másolatát a felperesnek és az érdekelt harmadik személyeknek. A bíró előírhatja a felperesnek, hogy állást foglaljon az észrevételekkel kapcsolatban. Az észrevételek kézhezvételekor vagy az észrevételek benyújtására nyitva álló határidő lejártakor a bíró kitűzi a tárgyalás időpontját. Ezt követően a hivatalvezető idézést küld a feleknek. Amennyiben a bíróság írásbeli eljárás útján bírálja el az ügyet, akkor nem tűz ki időpontot tárgyalásra, és a felek sem kapnak idézést.

13 Kapok-e részletes tájékoztatást az elkövetkező események időrendjéről (pl. a perbebocsátkozás határidejéről)?

A peres felek idézést kapnak, amely tájékoztatja őket a bírósági tárgyalás helyéről és idejéről, valamint egyéb eljárási cselekményekről. A bíróság az érintettek nyilvántartott lakóhelyére küldi idézést, de másik cím is megadható a bírósággal való kapcsolattartáshoz.
Ha az alperesnek nincs nyilvántartott lakóhelye Lettországban, és a felperesnek objektív okokból nem sikerült megtudnia az alperes Lettországon kívüli lakóhelyét, akkor a bíróság a felperes indokolt kérelmére igénybe veheti a Lettországra nézve kötelező erejű nemzetközi megállapodásokban vagy az európai uniós jogszabályokban meghatározott eljárásokat az alperes címének kiderítésére.
Ha az alperes címe nem deríthető ki a Lettországra nézve kötelező erejű nemzetközi megállapodásokban vagy az európai uniós jogszabályokban meghatározott eljárásokkal, vagy ha a felperes által meghatározott címen nem lehet kézbesíteni az okiratokat az alperesnek, vagy ha a Lettországra nézve kötelező erejű nemzetközi megállapodásokban, az európai uniós jogszabályokban, illetve a polgári perrendtartásról szóló törvény által a polgári peres eljárásokban való nemzetközi együttműködésre vonatkozóan meghatározott eljárásokkal nem lehet megküldeni az okiratokat az alperesnek, a bíróság a Lettországban bejelentett lakóhellyel nem rendelkező alperest a hivatalos közlönyben (*Latvijas Vēstnesis*) közzétett értesítéssel idézi be.
A címen elérhető lett bírósági portál *E-Pakalpojumi* („E-szolgáltatások”) menüpontjának *Tiesvedības gaita* („A peres eljárások állása”) alpontjában az ügy vagy az idézés számának megadásával lehet tájékozódni a peres eljárás állásáról.

Utolsó frissítés: 30/03/2023

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.